

YÜKSEK LİSANS ve DOKTORA KRİTERLERİ GÜNCELLENDİ

21 Ocak 2015

Yüksek lisans ve doktora kriterlerine ilişkin en son karar 08.10.2009 tarihli Yükseköğretim Genel Kurul toplantısında alınmış olup, o tarihten bugüne konuya yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Yükseköğretim Kurulu'nun yeni yönetimince, eğitim-öğretimin niteliğini yükseltecek faaliyetler çerçevesinde Aralık 2014'te yüksek lisans ve doktora programları açma kriterlerinin güncellenmesine ilişkin bir çalışma başlatılmıştır.

Yürütülen bu çalışmada başta yükseköğretim kurumları ve tüm akademik camia olmak üzere diğer paydaşların görüş ve önerilerinin alınması yöntem olarak benimsenmiştir.

Tüm devlet ve vakıf üniversitelerinden görüş alınırken diğer taraftan YÖK tarihinde ilk kez, kurumsal web sitemizde "Askıya Çıkardık" bölümü oluşturularak diğer paydaşların da görüş ve önerileri toplanmıştır. Daha sonra YÖK Genel Kurulunda bu öneriler müzakere edilerek karara bağlanmış ve üniversitelere gönderilmiştir.

Bu kriterlerin getirdiği başlıca değişiklikler şunlardır;

Doktora programında asgari **öğretim üyesi sayısı 5 'ten 6'ya** çıkarılmış, ayrıca daha önce yabancı uyruklu öğretim üyeleri asgari öğretim üyesi arasında değerlendirilmezken bu değişiklikler ile **bir** (1) **yabancı** uyruklu öğretim üyesi kabul edilmiştir. Böylelikle bir taraftan kriterler yükseltilirken diğer taraftan da üniversitemizin uluslararasılaştırılması teşvik edilmiştir.

Doktora programında yer alacak öğretim üyelerinin **en az dört yarıyıl bir lisans** ya da **iki yarıyıl tezli yüksek lisans** programında **ders vermiş olması**, **yüksek lisans** programı için ise **en az iki yarıyıl bir lisans** programında **ders vermiş olması**, **bir öğretim üyesinin doktora** programında **tez yönetebilmesi** için **en az bir (1) yüksek lisans tezi yönetmiş olması** gerektiği şartları konularak ,artık doktorayı bitirdikten hemen sonra doktora dersi verme ve doktora tezi danışmanlığı yapılması sonlandırılmış, araya akademik olgunluk için bir geçiş dönemi **eklenmiştir**.

Lisansüstü Tez danışmanlığı için üst sınır getirilmiş, bununla birlikte bu sınırı düşürme konusunda üniversitelere yetki verilmiştir. Artırma konusu ise yine üniversitelere bırakılmış, fakat istisnai gerekçelere bağlanmıştır.

Yeterlilik ve tez savunma toplantılarının dinleyicilerin katılımına açık yapılması düzenlenmiş, bazı üniversitelerce uygulanan tez savunmasından önce öğrenci tarafından intihal programı raporu teslim edilmesi tüm üniversiteler için geçerli olmak üzere kesin karara bağlanmıştır.

Güncellenen kriterler kurumsal web sitemizin anasayfasında yer alan

Duyurular bölümünde "Lisansüstü Eğitim ve öğretim Programı açılması ve yürütülmesine ilişkin ilkeler" başlığı altında yayımlanmıştır.

Lisansüstü Eğitim ve öğretim Programı açılması ve yürütülmesine ilişkin ilkelere ulaşmak için;

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM-ÖĞRETİM PROGRAMI AÇILMASI VE YÜRÜTÜLMESİNE DAİR İLKELER

A. Program Açılabilmesi İçin Gerekli Asgari Yeterlilikler

Lisansüstü eğitim-öğretim ve sınav yönetmeliği çerçevesinde açılacak her bir program için ayrı ayrı olmak üzere aşağıdaki yeterliliklerin sağlanması gerekir.

1. Program açılacak üniversite kadrosunda görev yapmakta olup doktora veya doçentliği program açılmak istenen alandan olan; açılmak istenen program **disiplinler arası ise** o alanla doğrudan ilişkili lisansüstü eğitim programında ders verecek öğretim üyeleri olmalıdır.

2. Doktora programı, en az **ikisi profesör** kadrosunda olmak üzere **altı öğretim üyesi, birisinin profesör olması** halinde ise en az **ikisi doçent** olmak üzere üniversite kadrosunda asgari toplam altı öğretim üyesi ile açılabilir. Bu öğretim üyelerinden bir tanesi **yabancı uyruklu olabilir.**

3. Yüksek lisans programı ise en az **ikisi profesör ve/veya doçent unvanına** sahip olmak üzere üniversite kadrosunda **asgari üç öğretim üyesi** ile açılabilir.

4. Doktora programı için söz konusu öğretim üyelerinin, en az dört yarıyıl bir lisans ya da iki yarıyıl boyunca tezli yüksek lisans programında ders vermiş olması; yüksek lisans programı için ise en az iki yarıyıl boyunca bir lisans programında ders vermiş olması gerekir.

5. Lisansüstü eğitim-öğretim programı açılacak üniversitenin, kütüphane ve laboratuvar gibi yönlerden gerekli yeterliliklere sahip olması gerekir.

6. Hangi yüksek lisans ve doktora programlarında farklı bilim dallarından öğretim üyesi gerektiği hususunda Yükseköğretim Yürütme Kurulu yetkilidir.

B. Danışman Atanması

1. Açılan lisansüstü eğitim-öğretim programlarında yukarıda belirtilen niteliklere sahip öğretim üyeleri, ilgili programın bağlı bulunduğu Enstitü Yönetim Kurulu kararıyla atanır. **Birinci danışmanlar üniversite kadrosundaki öğretim üyeleri arasından atanır.** Ancak, ikinci danışmanlar ise üniversite kadrosu dışındaki öğretim üyeleri arasından atanabilir.

2. Doktora programlarında öğretim üyelerinin **tez yönetebilmesi için,** en az **bir yüksek lisans tezi yönetmiş olması** gerekir.

3. Yüksek lisans ve doktora programlarında öğretim üyesi başına **düşen tez danışmanlığı üst sınırı 12'dir.** Ancak, bu sınırın düşürülmesine veya sadece ÖYP ve 35. madde kapsamında görevlendirilenler, yabancı uyruklu öğrenciler, lisansüstü programdan ilişkisini kestirmedeği için programa kayıtlı gözükse ancak ilgili dönemde kayıt yenilemeyen öğrenciler ile aftan yararlanarak geri dönenleri gerekçe göstererek **%50 artırılmasına üniversite yetkili kurulları karar verir.** Bir öğrenci/tez için birden fazla danışman atanması durumunda, iki adet ortak danışmanlığı olan öğretim üyesi, bir adet danışmanlığa sahip sayılır.

4. Danışmanlıkların hangi aşamada atanacağına ilgili kurullar karar verir.

5. Yükseköğretim kurumu ya da üst kurullarında yer değiştiren ve **emekliye ayrılan** öğretim üyelerinin başlamış olan danışmanlıkları **süreç tamamlanıncaya kadar devam eder.**

6. Hali hazırda üzerinde **12'den fazla** danışmanlık bulunan öğretim üyeleri, söz konusu sayı, **belirlenen üst sınırın altına düşene kadar yeni danışmanlık alamaz.**

C. Dersler ve Jüriler

Lisansüstü programlarda derslerin yürütülmesinde, jürilerin oluşturulmasında ve tez savunmasında;

1. Programın toplam kredi miktarının yarısını geçmemek kaydıyla zorunlu dersleri kapsayan müfredat programı belirlenir. Bunun dışında seçmeli ve uygulamalı derslerle seminerlere ağırlık verilir.
2. Yeterlilik ve tez savunma toplantıları, dinleyicilerin katılımına açık olarak yapılır. Dinleyiciler, öğretim elemanları, lisansüstü öğrenciler ve alanın uzmanlarından oluşur.
3. **Doktora yeterlilik** ve tez savunma jürileri, **en az ikisi kurum dışından olmak üzere, danışman dâhil, beş öğretim üyesinden oluşur. Yüksek lisans tez savunma jürileri ise en az biri kurum dışından olmak üzere, danışman dahil en az üç öğretim üyesinden oluşur.**

D. Tezler

1. Lisansüstü eğitim tezleri savunmaya alınmadan önce, ilgili öğrenci tarafından düzenlenecek **intihal programı raporu teslim edilir.**
2. Tezin iç kapağında tez danışmanı ve diğer tez jüri üyelerinin isimleri yer alır.

E. Programı Sonlandırma

Üniversite yetkili kurullarınca her yıl sonunda programlar gözden geçirilerek asgari öğretim üyesi yeterlilikleri düşen ve/veya diğer koşulları sağlayamayan programlara **öğrenci alınmaz.**

F. Diğer Hususlar

1. Bu ilkelerden önce gerekli yeterlilikleri sağlayan ancak yukarıda yer alan asgari yeterlilikleri sağlayamayan **lisansüstü programların, bu ilkelerin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde (2016-2017 Bahar Dönemine kadar) aranan yeni yeterlilikleri sağlaması gerekmekte olup bunu sağlayamayan lisansüstü programlara öğrenci alımı durdurulur.**
2. Söz konusu ilkelerden önce asgari yeterliliği sağlayamayan programların tekrar öğrenci alınabilmesi için **yeni belirlenen yeterlilikleri sağlaması gerekir.**
3. Bu ilkeler, açılacak **tezsiz yüksek lisans programlarını kapsamamakta olup söz konusu programlar, ilgili mevzuat çerçevesinde ayrıca yürütülür.**